

Kmetijski list

Glasilo „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“.

Marčevina:

**Kmet pomaga si sam,
in svoje stališče v državi
uravnal si sam!**

Inzerati:

zalet oglaševati do 5 petiti vrst a Din 100
večji inzerati od 10 petiti vrst naprej a Din 200
notice, izjave, poslane, reklame petiti vrst a Din 50

Uredništvo in upravljalstvo lista je v Ljubljani, Kelečevska ulica 7, v hiši „Ekonom“.

**Vesele velikonočne praznike
želimo svojim naročnikom, bralcem,
somišljenikom in prijateljem!**

Dvanajstine.

Mesto pirhov klopotce!

Z enotridesetimi marcem je potekla doba zadnjega proračuna, ki je znašal deset milijard in dve tretjini dinarjev. Vlada Pašič - Pribečičeva, ki se rada šopiri še zdaj po volitvah kot vlada „narodnega“ bloka, je dobro vedela že takrat, ko je razpuščala prejšnjo skupščino, vendar je do skrajnosti izkoristila za dovoljvno in povoljivo dobo vse one najdaljše roke, ki jih dopuščata ustava in zakon. To je: Gospoda je hotela vladati čim najdalje mogoče brez nadzorstva, čeprav to ni v interesu državnega gospodarstva. In tako se je moralo zgoditi, da je vlada zahtevala od svoje nove večine dvanajstine za april, maj, junij in julij takorekoč v eni noči, opozicijo pa je s tem prisilila k molčanju in ji zavezala usta. Dvanajstine se imenuje krpanje proračuna za posredne mesece na podlagi prejšnjega letnega proračuna, nekakšno podaljševanje državnih izdatkov in dohodkov, kakor so to znašali v poedinih mesecih zapalega proračuna. Redno budžetiranje to ni, nego samo za silo, za dobo, ko je v resnici nemogoče dati dober, stvarno utemeljen, realen proračun. Dvanajstine v urejenih državah se redko dogajajo, pri nas pa so postale pravilo. V šestletni dobi našega skupnega državnega življenja smo imeli vsega dva površno in za silo skupnecana državna proračuna, vso drugo dobo pa smo pretlačili z ubogimi dvanajstinami. Pod tem trpi seveda vse naše gospodarstvo. Nova vlada in njena večina hočeta ta način državnega gospodarstva nadaljevati, kar sledi iz tega, da so dvanajstine podaljšane kar do konca julija, dasi bi za dovršenje novega proračuna zadostovala dva meseca. Koliko so tukaj vzrok tudi drugi politični motivi, ne spada v ta članek. Stoji pa eno: iz predstojećih dvanajstin, ki jih je vlada večina sprejela v zgodnjih jutranjih urah prvega aprila, izhaja jasno, da bodo tem dvanajstinam koncem julija sledile nove dvanajstine in da je redni proračun še zelo daleč.

Ker so dvanajstine nekaj samo za silo, nekaj izjemnega, bi se ne smele ne samo izvajati redovno, nego bi — tudi kadar so neobhodno potrebne — ne smele povisavati in razširjati, še manj, da bi smele posnemati redni finančni zakon. Vse to pa se je z zadnjimi dvanajstinami zgodilo in sedanja vlada je s tem jasno in razločno pokazala, da ji je blagor ljudstva deveta briga, da so bile vse njene volilne obljube laž in varanje ljudstva in da se je gospoda borila pri volitvah samo za to, da je dobila moč in oblast v svoje roke, ljudstvo, zlasti kmet, obrtnik, uradnik in delavec pa naj potrpijo še za naprej.

In tako se je moralo zgoditi, da pomenjajo nove dvanajstine za kmeta in obrtnika, za uradnika in delavca ne velikonočne pirhe, nego prave klopotce. In zlasti so to klopotci za kmeta in obrtnika. Za štiri predstoječe mesece je vlada dobila nad štiri milijarde dinarjev kredita, za 661.693.668 dinarjev več, nego bi odpadlo na te mesece, če bi se samo lanski proračun podaljšal. Toliko je samo povisana. Poleg tega je vlada zahtevala in tudi dobila nad 700 milijonov dinar-

jev naknadnih kreditov, ki so bili — po izjavi vlade — premajhni v lanskem proračunu. V resnici pa se je vsa ta svota porabila za volitve. Celokupna svota, ki jo je vlada dobila preko lanskega proračuna za te štiri mesece, znaša 1.366.000.000 dinarjev. Seveda za te silne izdatke pa več ne zadoščajo davki v lanskim višini in zato se morajo povisati. Pred vsem bo povisan invalidski davek in sicer za celih 100%. Torej še za enkrat toliko. Na novo se vpelje davek za komoro, takozvani trenski davek. Povisane invalidskega davka in pa novi davek na komoro pa bosta po izjavi ministra financ dala skupaj komaj 160 milijonov dinarjev, torej mnogo, mnogo premalo za kritje že največ zapravljenih svot. Kaj sledi iz tega? Da bo moral krepkeje nategniti davčni vijak, posebno dohodnino in poslovno-prometni davek in če še to ne bo zadostovalo, bodo pa čez štiri mesece iznašli zopet potrebo naknadnih kreditov ter iznašli še kakšen nov davek. Kajti jasno je že danes, da od dovoljenih svot poedina ministrstva nič prihranila ne bodo, nego še terjala zopet naknadne kredite.

In ko gre za tako strašne svote ljudskega premoženja, ki režejo tako globoko v meso kmečkega in obrtnega stanu, je vladna večina izglasovala dvanajstinam nujnost, to je sprejete so bile po skrajšanem postopanju, cela opozicija je imela pravico samo do pet govornikov in nova strašna bremena so bila sprejeta. Za zemljoradniški klub je mestni gospodi, ki je zlasti kmeta tako prevarala, bral pol drugo uro levite naš tov. Vujčič, a večina ni niti poslušala. Oni si pač mislijo: kmet plačaj pa molči.

Ali je potem čudno, če so davkoplačevalci dobili mesto pirhov stare klopotce?

Poleg novih brenem so ostala seveda tudi vsa stara. O izenačenju nobenega sledu. Stare krivice trajajo naprej. Ne samo, da Slovenci in Hrvatje več plačujemo, kakor tam doli, nego se bodo tudi vsi novi izdatki in vsa povisavanja, v kolikor še niso na volitvah zapravljeni, porabila tam doli, prečani pa dobimo knofe in še te samo stare.

Ena največjih sramot novega obdavčenja je na hlapce in dekle, obdnarje in druge. In pa določba, da za ta davek, ki znaša 2% vsega zaslužka, jamči delodajalec. Zgodilo se bo, da bodo posli izgovarjali ob novem letu pri gospodarju poleg plače še: pa davek boste plačali. In tako se bo tudi to lepo zopet na kmeta preložilo.

Olajšanje pa prinaša novi finančni zakon za bogate banke in velike trgovske družbe. In s tem je mestna in vladajoča gospoda razgalila vse svoje srce do kmečkega in obrtnega stanu. In za vsa ta bremena, za vse te nove davke sta izmed slovenskih poslancev z navdušenjem glasovala gg. dr. Žerjav in dr. Pivko.

Ali kaj vest peče sedaj tiste naše bivše pristaše, ki so izdali pri zadnjih volitvah našo kmečko misel in njeno stranko, pa so leteli za „nacionalnimi“ škriči v škodo kmečkega prebivalstva? Če še ne, pa gotovo pride. Gospoda bo še šraufalac.

Naša pot.

Od raznih strani smo čuli željo, da bi naj »Kmet. list« prinesel še razlago k resoluciji, sprejeti na zadnjih sejah okrožnih odborov SKS v Ljubljani in Mariboru dne 9. in 10. marca t. l. Take razlage doslej nismo prinesli, ker je nismo smatrali za potrebno, kajti resolucija je tako jasna, da človeku, ki je količkaj zasledoval politične dogodke v naši državi in pri Slovencih posebej, tudi razlaga ali komentar ne more prinesiti nič novega.

V resoluciji se zavzemamo za bratski sporazum vseh jugoslovanskih plemen. Dejstvo je, da se danes dela politika plemena proti plemenu. S tem se ne godi škoda le politično slabemu plemenu, nego velika škoda se godi državi sami. Pri dosedanjem stanju plemenske razcepljenosti na zunaj ne moremo izgledati kot složna enota in vsled tega tudi ne moremo uživati onega ugleda, ki nam po naši številni in gospodarski moči gre. Država ima od tega gospodarsko in mednarodnopolitično škodo, ki je večja, kakor se je sami zavedamo. Zato smo odločni nasprotniki dosedanje politike politično močnejšega plemena in se v interesu izkoriščanih in države zavzemamo za sporazum plemen in veroizpovedanj, kakor smo se v zajednici Saveza Zemljoradnikov zavzemali tudi že vedno doslej in to na podlagi popolne gospodarske, politične, verske in socialne enakopravnosti vseh državljanov, kakor tudi spoštovanja zakonov ter priznanja absolutne narodove suverenitete. Dosedaj se je grešilo v vseh točkah, a osobito se vsa leta krši načelo gospodarske in socialne enakopravnosti. Plemenska borba je postavila načelo Prečanov in Ne-prečanov posebno za gospodarsko politiko v državi.

Zahteva po narodovi suvereniteti in široki zakonodajni samoupravi ni nova. Zastopamo jo, odkar obstoji SKS in smatramo, da je osobito čuvanje narodove suverenitete možno tudi v kraljevini, a zakonodajna samouprava je izvedljiva v okvirju predvidenih oblastnih in srezkih skupščin, za katere smo se izjavili, ko smo glasovali za ustavo. Naša zahteva po zakonodajni samoupravi pokrajini je jasna ter v skladu z enotnostjo države, med tem ko od klerikalcev zahtevana »avtonomija« Slovenije ni bila nikdar jasno precizirana oziroma vedno stavljena tako, da so plemenske strasti še

bolje vzplamtevale in povzročale ljudstvu, posebno slovenskemu, vedno nove škode, pred vsem na gospodarskem polju.

Istotako že od obstoja SKS obsojamo in se borimo proti onim, ki izkoriščajo vero in cerkev v strankarske namene. Razumevanje v ljudstvu za ta boj vidno raste, o čemer nam pričajo številni dopisi iz vrst podeželskega ljudstva. Dopisi čisto polni svetle jeze radi brezverskega hujškanja politikujočih duhovnikov v hiši božji.

A zaslužnje podeželskega ljudstva od strani velekapitalizma? Sanjali smo včasih, kako se bo v Jugoslaviji živelo brez gospodarskega izkoriščanja sočloveka. Kruto smo se varali. Deloma je splošna posledica vojne, deloma posledica naše mladosti, da so se izkoriščevalci pojavili celo v večji meri, nego je to običajno dalje na zapadu. Plemenske in verske borbe so v mnogih slučajih imele samo namen, pospešiti škodljivo udestvovanje velekapitalizma.

Vse doslej ugotovljeno predstavlja naše stare zahteve. Nova pa je odločitev, da je SKS pripravljena sodelovati z vsemi onimi naprednimi strankami, ki se strinjajo z načeli naše resolucije in torej našega programa. Smo zastopniki podeželskega ljudstva; nasprotniki politike močnejšega plemena; nasprotniki verske in plemenske nestrpnosti ter izrabljanja vere in cerkve v politične svrhe; odklanjamo gospodarsko zaslužnje podeželskega ljudstva od strani v bankah, v veleindustriji in veletrgovini zbranega velekapitala; zahtevamo popolno gospodarsko, politično, versko in socialno enakopravnost vseh državljanov ter zahtevamo spoštovanje zakonov, priznanje narodove suverenitete in zakonodajno samoupravo posameznih pokrajin. To so glavne naše zahteve za koristi podeželskega ljudstva. Kdor jih sprejema za svoje, z njim smo pripravljeni sodelovati.

Beseda je dosti jasna! Čutimo pa tudi vsi, da je boj proti sedanjemu stanju nujna potreba. A istotako čutimo, da je potrebno združiti vse one skupine, ki so se že doslej gibale v smeri naše resolucije, toda vsled razcepljenosti moči ni prišlo do uspeha. Sedanji trenutek je primeren, da se ta napaka popravi. Izkoristimo priliko!

razlogov celo treba reducirati, mora pa vsekakor izrabiti vsa dopustna sredstva, da v legalnih mejah zajamči redni pritok davčnih dohodkov. — Delegat dr. Šavnik, s. r.

Strinjamo se, da mora biti red tudi pri plačevanju davkov. Toda čudno se nam zdi, zakaj davčne oblasti istočasno ne skrbijo za red pri sebi. Znano nam je, da se nahaja pri davčnih oblasteh že po 8 in 9 mesecev mnogo prizivov proti previsoko odmerjeni dohodnini. Vendar se davčnim oblastem do danes ni posrečilo te prizive rešiti, nego mučijo sedaj davkoplačevalce celo z eksekucijami in povzročajo nepotrebne stroške. Ali bi ne bilo pravilno, da se z eksekucijami počaka do rešitve priziva? Se pravilneje bi bilo, da se rešujejo prizivi malo hitreje. Če zahtevate red od davkoplačevalcev se ga tudi sami držite! To tembolj, ker delate ljudem grdo krivico, posebno v vseh onih slučajih, v katerih se bodo predpisani davki po prizivu morali znižati!

Nova aristokracija.

Z ustvaritvijo države Jugoslavije je bila proglašena odprava naslovov visokega plemstva (aristokracije), to je grofov, baronov in vitezov. Objavila se je enakopravnost vseh državljanov, brez razlike stanu in premoženja. Po tej objavi in nastopu države bi imel narod pravico, da sam vlada nad seboj, po svoji volji in potrebi. To pa se ni zgodilo! Kaj je temu krivo?

Preje kot si odgovorimo na to vprašanje moramo si odgovoriti, kdo in kaj je narod.

Prvotno je bil narod samo kmet, zemljделец. Iz kmeta je izšel obrtnik, potem industrijski delavec, z delitvijo dela je nastal trgovec, kot posrednik z raznimi bančnimi ustanovami. Ta nepridobitni sloj si je popolnoma prilastil sadove pridobitnih stanov, ki tvorijo ogromno večino naroda in države, namreč stanovi kmeta, delavca in obrtnika. Nastal je tudi uradniški stan upravnih in prosvetnih činiteľjev.

Jedro delovnega naroda in države tvorijo kmetijski, delavski in obrtniški stan, vkljub temu imajo ostali stanovi vso oblast nad državo, t. j. nad narodom. In iz teh ostalih slojev se v prvi vrsti rekrutirajo tudi takozvani narodni voditelji, ki skrbijo za moč in oblast vladajočega sloja, ter na vse mogoče načine zatirajo narodno voljo, kmeta, rokodelca in delavca. Vsled pritiska teh narodnih voditeljev, zaščitnikov obstoječega družabnega reda, je pač narod, to je kmet in delavec, brez moči in udeleževanja.

Iz samozvanih narodnih voditeljev, nastaja nova aristokracija, ki z silo ali prevaro tlačí svobodno voljo in moč kmetijskega in delavskega naroda. Moderna aristokracija je s prevaro in silo zatrla in razbila organizirano delavstvo; zdaj prehaja nad organizirane kmeta. Torej dosledno: Kmet in delavec, ki sta narod in država ter vsvarjata vsa živila in vse dobrine za človeško družbo, ne smeta imeti oblasti v državi. Ta moderna aristokracija proglašajo že od ubijstva Stambulijskega kmetijsko gibanje za boljševisko nevarnost. Pripravlja se, da to najpoštenje, za družbo in državo koristno gibanje zatire z oboroženo silo.

Kmetje in delavci, roko v roki v boj proti novodobni aristokraciji, za svoje družabno in človekano pravo! Za kmetijsko-delavsko vlado!

Ivan Mirmolja.

Narodna skupščina.

(Dopis gorenjskega kmeta.)

Volitve v narodno skupščino so minile. Prejšnja skupščina se je razpuščila z motivacijo, da je dela nemogoča. Komaj pa se je sešla nova skupščina, od katere smo pričakovali resno delo, je dala že takoj ob početku razočaranje. Slučajno sem zasledoval boj in pretep v narodni skupščini v »Slovenec« in »Jutru«. Na žalost kot prostemu kmetu se mi zdi, da tudi nova skupščina ni nič boljša, zlasti pa za Slovence naravnost sramota, da se zastopniki, ki trdijo, da so izvoljeni od kmetov, obrtnikov in delavcev, vedejo v skupščini, kakor v kakšnem cirkusu. V »Jutru« sem bral, kako sta Pribečič in Žerjav nasekala klerikalce. V »Slovenec« pa je poročilo, kako sta duhovnika Smodej in Hohnjec nasekala Žerjava. Gospoda, volilci spregledavajo in po pravici pravijo: volili jih nismo zato, da bi se v skupščini slovenski duhovniki prepirali in pretepali z domišljajimi slovenskimi advokati. Čemu se tepete? Ali nimate boljše delo? Ljudstvo

pega pridelka se vsako leto pokvari z nepravilnim gođenjem. Že takoj pri razprostiranju naj se pazi, da lanišče ne pride v dotiko z golo zemljo. Lanišče naj se razprostira ako le mogoče na strnišče ali pa na pokošene travnike in to tako na redko, da se skozi lanišče vidi trava, kajti le tako je mogoče, da je ves lan enakomerno gođen in pa, da v slučaju večdnene dežja ne začne gniti. Lanišče naj se med gođenjem vsaj enkrat obrne, za slučaj dežja pa večkrat, ker sicer bo gornja plast prej godena kakor pa spodnja, kar zelo vpliva na močnost, mehko in čistost vlakna. Obrača naj se vedno v dnevih, ko ni prehudega vetra, ker sicer se spravi vse lanišče iz reda. Godi naj se 4 tedne, vendar pa je mogoče, da je lanišče že v treh, pri slabem vremenu pa šele v 6 tednih godeno. Preden se lan spravi, naj se isti večkrat preizkusi. Kakor hitro gre vlakno vsaj tri četrtine dolgoti od stebila, naj se vzdigne, ker je bolje, da je manj godeno kot pa pregodeno. Pri vzdigovanju naj se, kot že preje pri razprostiranju omenjeno, pazi, da ostanee lanišče lepo v redu, ker se iz zmešanega lanišča ne da otrei lepo predivo.

Laneno seme za pomladansko setev, in sicer originalno rusko, se dobi pri Mehanični vrvarni, terilnici lanu in konoplje ter predilnici, Anton Sinkovec d. d., Grosuplje pri Ljubljani. Tudi vsa pojasnila glede setve, pridelave in izdelave daje ista brezplačno, katera pa tudi, kot edina terilnica v Sloveniji, vsako množino lepega godenega kot negodenega lanišča kupi po najvišji ceni.

Glede dobičkanosti pridelovanja lanu bi se omenilo, da se na en joh pridelala okrog 2000 kg lanene slame in ca 250 kg lanenega semena. Lanena slama se je plačevala lanske leto, negodena po 1.25 Din, godena pa čez 2 Din za 1 kg, dočim je bila cena za laneno seme okrog 7 Din za kg. Kmetovalci naj preračunajo in če vidijo, da bi se jim pridelovanje lanišča izplačalo, naj napravijo poizkus.

Anton Sinkovec, Grosuplje.

KMETOVALCEM IN KMETIJSKIM KORPORACIJAM V PLANINSKIH KRAJH MARIBORSKE OBLASTI V POBUDO.

(Konec.)

Nekam čudno zveni za priprostega kmeta, ako naglašam, kakor bi po naši volji lahko vzrejali in ustvarjali našo živino. — Pa je vendar le res,

da si je človeški duh in razum v največji dobi uklonil in podredil svoji volji ne samo mrtve sile v naravi, ampak deloma že sile v življenju. Novejša znanost nas ni učila uporabljati samo paro in elektriko, prišla je že deloma tudi na sled zakonom, po katerih se vrši, ustvarja in spreminja življenje. — Vsak praktični kmetovalec ve, kako različne so živali, kako različne je zarod kake obitelji. V vsakem rodu opazimo boljše in slabše živali. Obstoja pa naravni zakon, da se v življenju uveljavi navadno to, kar je boljšega, primernejšega. To je zakon naravne izbire ali selekcije. In ako obrnemo pogled par tisočletij nazaj, ni nič čudnega, ako opazimo, da so bili predniki naše živine neprimerno slabši in zaostalejši z ozirom na razne užitke, posebno z ozirom na mlečnost. Narava sili vsepovsod k izpopolnitvi, k izboljšanju. Naša naloga je samo, da naravo v tem stremeljenju podpiramo ali pa, da jo celo vodimo. In tudi tozadevno nam stoji razna sredstva na razpolago. Priprosti kmet se ne more poslužiti vseh sredstev za izboljšanje živine, ne more n. pr. preizkušati z različnimi našimi plemenjenji, pač pa se lahko posluži najbolj enostavnega, če tudi počasi učinkujočega sredstva, to je smotrene izbire plemenske živine. Podpirati moramo naravo v njenem stremeljenju ter izbirati za plemo samo najboljše in najhasnovitejše živali iz domače reje. Samo na ta način bomo prišli do boljše živine, do boljših molznih krav. Prišli bomo počasi, a sigurno. In mogoče še pride čas, ko s sodelovanjem naših znanstveno-rejskih zavodov, ki lahko uporabljajo in poizkušajo vsa sredstva in vse zakone plemenjenja, izpopolnimo našo domačo živino do one stopnje kakor v Švici, kjer dajejo krave povprečno na leto 3000 do 5000 litrov, na Holandskem 6000 do 8000 litrov mleka, ali pa kakor v Ameriki, kjer so razstavili lanske leto kravo z nič manj kot 30.000 funtov mleka na leto. Naravno je, da se more z izbiro vzporedno izboljšati tudi oskrbovanje živine.

Praktično naj bi se vršila izbira pač na ta način, da bi se uporabljale za plemo samo najboljše molznice in bik, ki so potomci z ozirom na mlečnost najboljših krav ter teleta — zarod od roditeljev, ki so v mlečnosti prvovrstni. Izkušnja nas uči, da se nobena lastnost ne prenese tako sigurno na zarod, kakor mlečnost.

Izbira naj se vrši v okraju, oziro-

ma v občini vzajemno, ako hočemo imeti popoln uspeh. Plemensko živalino vseh naprednejših živinorejcev je imeti v evidenci ter je redno ugotavljati in preizkuševati nje uporabnost z ozirom na mlečnost. Organizirati je redne poizkusne molže in na podlagi teh je predvsem vršiti izbiro.

Nekatere občine v planinskem delu mariborske oblasti, kjer je le malo posebnih gospodarskih organizacij, imajo že svoje kmetijske oziroma živinorejske odseke. Ti so poklicani, da za zdaj enkrat vzamejo v roke vse delo glede izbire in pravilne reje in sicer dotlej, da se ne izvede enotna organizacija za povdigo živinoreje v vseh okrajih. Okrajni ekonomski jim bodo pomagali z nasvetom in dejanjem.

Razen izbire je za izboljšanje mlečnosti pravilna in čista molža s temeljitim obdelovanjem vimen ter pravilno oskrbovanje in krmljenje krave velike važnosti. Vendar je za izboljšanje »mlečnosti v splošnem« krmljenje znatno manjšega pomena, kot dosledna izbira, čista molža in pravilno, naravi živali primerno oskrbovanje, vključno temu, da pravi pregovor: »da krava molže pri gobcu«.

Pri vsem pospeševalnem delu pa se moramo zavedati, da sedaj enkrat od države nimamo pričakovati znatnejšo pomoč. Pomagati si moramo predvsem sami. In uspehi v drugih državah kažejo, da gre tudi tako in — mogoče celo bolje.

Da gre skrajša tudi s samopomočjo — to nam najbolje svedočita občini Mežica in Črna v Mežiški dolini. V obeh občinah je močno razvita industrija in gospodarsko življenje, in v obeh občinah je tudi veliko povpraševanja po gospodarskih pridelkih, predvsem po mleku. Domače mleko dosega ceno 4.50 do 5 Din za liter, mleko iz Maribora, ki se uvaža tu sem, pa se plača po 4 Din. Pri tem pomanjkanju in razmeroma prilični ceni mleka sta občinska odbora, kateri, katerih člani so povečini delavci in meščani, sklenila, da vzameta sama v roke pospeševanje kmetijstva, predvsem živinoreje in da dvigneta produkcijo domačega mleka. Radi tega je v zadnji seji občinski odbor v Mežici v svrhu izboljšanja travništva in zvišanja produkcije krme votiral samo za preizkuse z umetnimi gnojili znesek Din 10.000. Tudi občinski odbor v Črni je na incitativno svojega kmetijskega odseka določil večjo

vsoto v svrhu zvišanja kmetijske produkcije in izboljšanja kmetijstva. Odlučil se je n. pr. za nabavo boljših plemenjakov za obsežne poizkuse z umetnimi gnojili, za nabavo travniške brane, razpisal je nagrado za najboljšo živino in za najboljša gnojilna ter gnojilne jame itd.

Najzanimivejše in najbolj značilno na stvari pa je, da stoji na čelu kmetijskega odseka v Črni župan, priprosti tovarniški delavec.

Koliko je bilo moje presenečenje, ko je ob priliki zadnjega kmetijskega gospodarskega zborovanja nastopil ta simpatični mož, po vnanosti čisto neznan, v priprosti delavski obleki, težkih a preudarnih kretanj, upalih lic in plamtečih oči: proletarec..., ki stanuje v pusti in mračni delavski koloniji in nima niti pedi lastne zemlje; pa je v tako vznešenih besedah pozival navzoče kmetovalce k povzdi g kmetijstva in zvišanju produkcije, predvsem pa k skupnemu organiziranemu pospeševalnemu delu, da je navdušil tudi najbolj zakrknjene in konzervativne gorjance. Prepričan nas je, da se da z dobro voljo, z vztrajnim delom in z ljubeznijo do stvari vse doseči. In pridružujemo se tudi mi njegovim izvajanjem, češ: naj ne napreduje samo industrija in obrt, ampak vzporedno z njo tudi kmetijstvo, ako hočemo priti do boljše in srečnejše bodočnosti!

Fran Wernig, okr. ekonom.

SADITEV KROMPIRJA.

O sajenju krompirja sem že pisal članek v Kmetovalcu. V splošno zadovoljstvo moram poudariti, da se je letos večina krompirja sadila pod plug v vsako drugo brazdo. Pri tem pa moram pripomniti, da naši kmetovalci puščajo podoran krompir do kalenja nepobrnan. To je velika napaka. Nekatere sadike sploh niso pokrite in kot take ne morejo kaliti. Zemlja se na ta način preveč presuši in je nujno potrebno, da vsak, ki je na ta način krompir pustil pod surovo brazdo, njivo dvakrat mestoma pobrana. To je storiti takoj. Povlečena zemlja se bolj sprime, na sadike pritiska, vodline pod kepami zasujejo in brazde raztrgajo, vsled česar bo krompir enakomerno in močno vzkalil. V taki zemlji se lažje vkorenijo in plevel ga ne more prerasti.

Nujno potrebno je, posebno na lažji zemlji, da se zasajeno zemljišče po brnanju z valjarjem povalja.

Ko se začne vskaljen krompir vrstiti ga moramo z lažjimi branami pobrati, vsled česar se morebitna skorja na površju zrahlja, da krompir lažje ven pride.

Videl sem kmetovalca, ki je na sveže izorani in pobrnanani njivi hotel jarkati in krompir v jarke saditi. Sajeenje krompirja v jarke je najbolj priporočljivo, ampak za to mora biti zemljišče v jeseni pognojeno in globoko preorano. Drugače je na težki zemlji jarkanje zelo naporno in taka njiva je rada plevelna. To naj si vsi oni, ki se tega niso držali, zapomnijo. Malasek.

* * *

Tržne cene v Mariboru dne 1. apr. 1925: (v Din) 1 kg govedine I. vrste 20, II. vrste 16 do 17.50, III. vrste 15; teletine I. vrste 20 do 22.50, II. vrste 17.50; svinjina 15 do 30; salo 25—30; slanina sveža 22.50, papricirana 32 do 33, prekajena 32 do 33; mast 30 do 35; prekajeno meso 25 do 40; šunka 38 do 40; konjsko meso I. 12, II. 9 do 10; piščanec mali komad 30, večji 35; kokoši 40 do 45; gosi 80 do 100; purani 75 do 140; 1 kg krapov (ribe) 28; mleko liter 3 do 3.50; smetana 12 do 15; maslo surovo, 60, kuhano 60; sir emendolski 125 dinarjev, sir pol-emendolski 70 do 80; trapistovski 30 do 35; 1 kos sirčka 5 do 8; 1 jajce 0.75 do 1.25; jabolka I. vrste 6, II. 4, III. 2; suhe slive 16 do 18; hruške I. 10; II. 7, III. 4; orehi 9 do 12, zluščeni 40 do 45; olje namizno 25 do 30, bučno 22 do 25; kg pšenice 4 do 4.50, rži 4 do 5, ječmena 4, ovs 3.50, koruze 3.75, prosa 4.50, ajde 3, fižola 4 do 5, graha 4 do 6, leče 10; pšenične moke >0< 8, >2< po 7.50, >5< po 7, >6< po 6.25, >7< po 5; otrobi po 2.50; 1 q sladkega sena 65 do 100; otave 60 do 70; ovsene slame 55 do 70; 1 m³ trdih drv 175 do 200, mehkih 125 do 150; 1 q premoga trboveljskega 44 do 50; velenjskega 27 do 30; liter petroleja 6.50 do 7, 1 komad zgodnje solate 1.50 do 2.50, glavnote 1 do 2; krompir 1.50 do 2.50; kisló zelje 3.50 do 4, repa kislá 1.50 do 2 Din.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejmi dne 3. aprila t. l. se je pripeljalo 317 svinj in 5 koz. Prodalo se je 126 komadov. Cene so bile sledeče: Prašički 5—6 tednov stari 62.50 do 100, 7—9 tednov 125 do 150, 3—4 mesece 225 do 325, 5—7 mesecev 470 do 560, 8—10 mesecev 720 do 850, 1 leto stari 1225 do 1350, za 1 kg žive teže 12 do 13, za kg mrtve teže 16.25 do 17.50.

„EKONOM“ osrednja gospodarska zadruga v Ljubljani, reg. zadr. z omež. z.

Računski zaključek za leto 1924.

Članstvo: Konec leta 1923 je bilo 728 članov s 1620 deleži po Din 50.— Din 81.000.—
Leta 1924 je pristopilo 31 članov s 34 deleži po Din 50.— Din 1.700.—

Izplačalo se je leta 1924 759 članov s 1654 deleži po Din 50.— Din 82.700.—
3 članom 7 deležev po Din 50.— Din 350.—

Stanje: 756 članov s 1647 deleži po Din 50.— Din 82.350.—
Med temi je 11 zadrug s 3542 člani (l. 1923).

Promet v letu 1924, račun izgube in dobička ter račun bilance so bili sledeči:

Dati		I. Promet v letu 1924.		Imeti	
	Din		Din		Din
1. Blagajna	4.638.956-68	1. Blagajna	4.633.103-76		
2. Tekoči računi	2.892.667-28	2. Tekoči računi	2.555.629-11		
3. Blago	7.040.390-04	3. Blago	7.121.760-51		
4. Dolžniki	7.459.555-09	4. Dolžniki	6.332.327-44		
5. Upniki	6.377.600-55	5. Upniki	7.934.866-81		
6. Premičnine	13.333-94	6. Deleži	82.700.—		
7. Nepremičnine	148.605-48	7. Specijelni rezervni zakladi	151.262-59		
8. Deleži	350.—	8. Obresti in provizije	105.651-07		
9. Deleži pri drugih zavodih	11.250.—	9. Upravni stroški	14.271-30		
10. Obresti in provizije	4.758-93				
11. Upravni stroški	344.104-60				
	28.931.572-59				28.931.572-59

Izguba		II. Račun izgube in dobička z dne 31. decembra 1924.		Dobiček	
	Din		Din		Din
1. Upravni stroški	344.104-60	1. Kosmati dobiček pri blagu	285.919-82		
2. Odpis pri inventarju	4.305-50	2. Na obrestih in provizijah	100.892-14		
3. Poslovni prebitek v l. 1924	52.673-16	3. Vrnjeni predujmi	14.271-30		
	401.083-26		401.083-26		

Aktiva		III. Čista bilanca dne 31. decembra 1924.		Pasiva	
	Din		Din		Din
1. Gotovina 31. 12. 1924	5.852-92	1. Deleži	82.350.—		
2. Tekoči računi	337.038-17	2. Specijelni rezervni zakladi	151.262-59		
3. Vrednost zaloge 31. 12. 1924	204.549-35	3. Upniki	1.557.266-26		
4. Razne terjatve	1.127.227-65	4. Odpis pri inventarju	4.305-50		
5. Inventar premičnine	13.333-94	5. Poslovni prebitek v l. 1924	52.673-16		
6. Inventar hiše	148.605-48				
7. Deleži pri drugih zavodih	11.250.—				
	1.847.857-51				1.847.857-51

NAČELSTVO:

Ing. Fran Zupančič l. r. Lj. Plavšak l. r. B. Skalický l. r. Ivan Perko l. r.
Jernej Grad l. r. Ivo Strumbelj l. r. Ivan Rus l. r. Dr. Drago Marušič l. r.
Janez Pirnat l. r. Janko Bukovec l. r. Alfonz Mencinger l. r.

NADZORSTVO:

Dr. Janko Kersnik l. r. Ferdo Vode l. r. Stefan Lamper l. r. Ponikvar Franc l. r.
Franc Pustotnik l. r. Ivan Urek l. r. Anton Vovk l. r. Ivan Vidic l. r.

ZAJČEK DOBRO VE,
DA JE NAJLEPŠE
VELIKONOČNO DARILLO

GAZELA MILO

Popolnoma varno naložite denar

Ljubljansko posojilnico

Telefon št. 9. r. z. z. o. z. Telefon št. 9.
Ljubljana, Mestni trg št. 6.

Jamstvena glavica
za vloge znaša že nad 11 milijonov Din.

Vloge na hranilne knjižice in tekoči račun se obrestujejo po **8%** Vloge z odpo- vednim ro- kom višje po dogovoru

Izvenljubljanskim vlagateljem so na razpolago položnice, da nimajo s pošiljanjem denarja nikakih stroškov.

Posojila daje le proti popolni varnosti, proti vsaj trikratnemu kritju na vključbo in na poročilo.

nkaso faktur in menic. Trgovski krediti.

Prporočamo trdko

Josip Petelinc

Ljubljana
(blizu Prešernovega spomenika ob Ljubljani)

NAJCENEJŠI NAKUP
nogavic, žepnih robcev, brisalk, klot, belega in rjavega platna, šifona, kravata, raznih gumbov, žlie, vilie, sprehajalnih palie, nahrbtnikov, potrebščin za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje in brivce, škarje za krojače, šivilje in za obrezovanje trt.

Na velike in male!

„EKONOM“

osrednja gospodarska zadruga
v Ljubljani, r. z. z. o. z.

ima v zalogi:

Semenski oves	po Din 5.—
Domačo deteljo	po Din 32.—
Lucerno	po Din 31.—
Pasjo travo	po Din 30.—
Laško ljuliko	po Din 19.—
Angleško ljuliko	po Din 18.50
Mažji rep	po Din 18.—
Vse vrste pese	po Din 22.—

nadalje sledeča **umetna gnojila**:

Apneni dušik 16/17%	po Din 320.—
Thomasovo žlindro 18%	po Din 135.—
Rudninski superfosfat 16%	po Din 95.—
Kostni superfosfat 18%	po Din 150.—
Kalijevo sol 42%	po Din 160.—
Kajnit 15%	po Din 100.—

Cene se razumejo franko Ljubljana.

Vse zgoraj navedeno blago se dobi tudi pri poslovalnici v Kamniku.

Edino najboljši šivalni stroji so le

JOSIP PETELINC-a

Ljubljana
(blizu Prešernovega spomenika ob vodi)

znamke **Grüznert** in **Adler** za rodbinsko, obrtno in industrijsko rabo. Pouk v vezenju in krpanju nogavic brezplačen.

Večletna garancija. Delavnica na razpolago

Prve novosti pomladnega in letnega blaga.

Prepričajte se pred nakupom

Da se dobi dobro in trpežno blago za moške in ženske obleke in vse druge potrebščine, samo **češki** izdelek pri

česniku
Ljubljana - Lingarjeva ulica

Opozorjam neveste in žene pri nakupu opreme (bališa)!
Šivilje - krojače
Cene znatno padle!
Postrežba strogo pošlena!

Posteljne garniture in zastori

Svilene rute in šerpe.

Lastni izdelki odej Konjski koci.

IVAN A. GROSEK, trgovec v Trebnjem

je ravno dobil iz prve roke po izjemno nizkih cenah

svilene rute

v najnovejših — lepih vzorcih. — Znatno je znižal cene tudi vsemu drugemu blagu, posebno volnenemu blagu za ženske in moške obleke.

V zalogi ima zajamčeno kvalitativno najboljši cement iz Trbovelj.

Pozor mesarji in trgovci

Na prometnem kraju v bližini Ljubljane, tik farne cerkve, se proda mesarija v gospodarskih poslepih in eno ajivo. Naslov pove uprava »Kmet. listac.

Za pomladansko posetev lanu imamo na razpolago **1a RUSKO LANENO SEME**, katero oddajamo pod lastno ceno.

Mehanična vrvarna, terilnica lanu in konoplje ter predilnica **ANTON ŠINKOVEC d. d., Grosuplje pri Ljubljani.**

Posestvo

se proda ali pa da v našem z vsem potrebnim inventarjem, eventualno tudi z živino. Naslov se izve pri upravi »Kmet. lista.

Največje vrtnarsko podjetje v Jugoslaviji

VRT, Džamonja in drugovi, družba z ome. zav., Maribor.

Največji izbor rasnovrstnih plemenitih sadnih dreves (cepov) v najplemenitejših vrstah in v vseh oblikah. Plemenite vinske trte na ameriških podlogah, kakor tudi cepe in podloge istih. Seme selenjave, cvetja in gospodarskih rastlin. Cvetje v loncih in rasno ukrasno grmovje in drevje imamo. Zahtevajte cenike! celo leto. Zahtevajte cenike!

DIONIČKO DRUŠTVO

proje Škodini zavodi v Piznu
Zagreb, Martičeva ul. 15.

Dobavlja: Separatorje za mleko »Libellac«, 45—400 litrov, ročni in strojni pogoni; kante za odpremo mleka, vsakovrstne in v vsaki veličini; parne automobile (Sentinel), promptna odprema iz skladišča Zagreb. Ponudbe in prospekte pošlje:

Zastopstvo:
A. GUNDRUM
Ljubljana,
Vošnjakova ulica št. 20.

„EKONOM“

osrednja gospodarska zadruga v Ljubljani, reg. zadr. z ome. zavezo vabi vse svoje člane na

III. redni občni zbor,

ki se vrši
dne 6. maja 1925, ob 11. uri dopoldne v zadrugihih prostorih v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 7.

DNEVNI RED:

1. Nagovor predsednika.
2. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
3. Poročilo načelstva.
4. Poročilo nadzorstva.
5. Odobrenje računskega zaključka za l. 1924.
6. Sklepanje o uporabi poslovnega prebitka.
7. Slučajnosti.

Opomba: V slučaju nesklepnosti se vrši pol ure pozneje na istem prostoru in z istim dnevnim redom drugi občni zbor, ki sklepa brezpogojno.

Računski zaključek je članom od 10. aprila t. l. v zadrugihih pisarni na vpogled.

»EKONOM« osrednja gospodarska zadruga v Ljubljani, reg. zadr. z ome. zav.

TISKARNA „MERKUR“

TRGOV.-INDUSTRIJSKA DELNIŠKA DRUŽBA
LJUBLJANA
SIMON GREGORČEVA ULICA 13.
TELEFON ŠT. 552.

Tiska časopise, knjige, posestnice, letake, cenike, brošure, pravila, račune, lepake in razglednice.

Izvršuje vsakovrstne trgovske kakor tudi uradne tiskovine.

Lastna knjigovoznica.

Vabilo na

REDNI OBČNI ZBOR

Hranilnice in posojilnice v Središču
reg. zadruga z neomejeno zav.,

ki bo na belo nedeljo, dne 19. aprila 1925, ob 3. uri popoldne v posojilnici s sledečim

DNEVNIM REDOM:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva. — 2. Potrjenje računa za leto 1924. — 3. Volitev dveh članov načelstva. — 4. Slučajnosti.

Ce bi občni zbor ob določenem času ne bil sklepan, se bo vršil v smislu § 35. pravil eno uro kasneje drug občni zbor, ki bo sklepal brezpogojno.

I. Klemenčič s. r. Maks Robič s. r.

STAMPILJE
točno in solidno
Teodor Rabič
LJUBLJANA
KOLODVORSKA ULICA 26

TERPENTINOV ZLATOROG

Prometni zavod za premog
D. D. V LJUBLJANI

prodaja premog
IZ SLOVENSkih PREMogOVNIKOV

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

INOZEMSKI PREMog IN KOKS

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča češko-slovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in brikete

NASLOV:
Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 15/II.

„Panonija“

osrednja gospodarska zadruga

Maribor

Meljska ulica 12 (na dvorišču)
nudi svojim članom:

umetna gnojila — galico
žveplo — rafijo — cement
koruzo — deteljno seme:
črno in lucerno. — Preskrbuje
tudi vse gospodarske in gospodinjске potrebščine

KAMGARN

In modni svetlot za moške obleke.

R. MIKLAUC
LJUBLJANA

Velika izbira! Nizke cene!

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

PODRUŽNICE:
Maribor, Kamnik, Konjice, Novo mesto, Ptuj, Rakov, Slovenjgradec, Slovenska Bistrica

Brzojavlj: **Dunajska cesta št. 4 (v lastni stavbi).** Telefoni: **TRGOVSKA.** Kapital in rezerve Din 19.000.000.— 139, 146, 458.

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

EKSPozITURE:
Logatec.
Prevalje